

Stanovisko Nejvyššího soudu SSR ze dne 18.06.1979, sp. zn. Tpj 26/79, ECLI:CZ:NS:1979:TPJ.26.1979.1

Číslo: 44/1979

Právní věta: Znaky skutkové podstaty trestného činu všeobecného ohrožení podle § 180 odst. 1 Tr. zák. jsou naplněny i tehdy, když pachatel svým nedbanlivým konáním (rozumie sa aj opomenutie - § 89 odst. 2 Tr. zák.) zvyšuje všeobecné nebezpečí (§ 179 odst. 1 Tr. zák.) alebo sťažuje jeho odvrátenie alebo zmiernenie. Zo znenia tohto zákonného ustanovenia vyplýva, že predpokladaný následok, zvýšenie všeobecného nebezpečia alebo sťaženie jeho odvrátenia alebo zmiernenia, môže nastať iba v čase, keď všeobecné nebezpečie (napr. vyvolané požiarom) už existuje. Nie je však rozhodujúce, či sa konanie páchatela, ktoré takýto následok privodilo, uskutočnilo pred vznikom všeobecného nebezpečia alebo až po jeho vzniku, pokiaľ je medzi takýmto konaním a uvedeným následkom príčinný vzťah a pokiaľ subjektívna stránka konania páchatela pokrýva aj možnosť tohto následku.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 18.06.1979

Spisová značka: Tpj 26/79

Číslo rozhodnutí: 44

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Obecné ohrožení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 180 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 44/1979 sb. rozh.

Znaky skutkové podstaty trestného činu všeobecného ohrožení podľa § 180 odst. 1 Tr. zák. sú naplnené aj vtedy, keď pachateľ svojim nedbanlivým konaním (rozumie sa aj opomenutie - § 89 odst. 2 Tr. zák.) zvyšuje všeobecné nebezpečie (§ 179 odst. 1 Tr. zák.) alebo sťažuje jeho odvrátenie alebo zmiernenie. Zo znenia tohto zákonného ustanovenia vyplýva, že predpokladaný následok, zvýšenie všeobecného nebezpečia alebo sťaženie jeho odvrátenia alebo zmiernenia, môže nastať iba v čase, keď všeobecné nebezpečie (napr. vyvolané požiarom) už existuje. Nie je však rozhodujúce, či sa konanie páchatela, ktoré takýto následok privodilo, uskutočnilo pred vznikom všeobecného nebezpečia alebo až po jeho vzniku, pokiaľ je medzi takýmto konaním a uvedeným následkom príčinný vzťah a pokiaľ subjektívna stránka konania páchatela pokrýva aj možnosť tohto následku.

(Stanovisko trestného kolégia Najvyššieho súdu SSR z 18. júna 1979 č. [Tj 26/79.](#))

Minister spravodlivosti SSR požiadal podľa § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 36/1964 Zb. v znení neskorších predpisov Najvyšší súd SSR o zaujatie stanoviska k správne výkladu ustanovenia § 180 odst. 1 Tr. zák. o trestnom čine všeobecného ohrozenia, pokiaľ ide o alternatívy zvýšenia všeobecného nebezpečenstva alebo sťaženia jeho odvrátenia alebo zmiernenia. Poukázal na to, že sa v súdnej praxi vyskytol právny názor, podľa ktorého môže k naplneniu znakov uvedeného trestného činu dôjsť len vtedy, keď nedbanlivé konanie páchatela časovo nasleduje až po vzniku všeobecného nebezpečenstva vyvolaného inou osobou. Takýto výklad, ktorý považuje za nesprávny, by mohol dezorientovať prax orgánov činných v trestnom konaní a oslabovať ochranu socialistickej ekonomiky najmä pred škodlivými dôsledkami nedodržiavania protipožiarnych opatrení, technologických postupov a porušovania iných s tým spojených pracovných povinností.

Trestné kolégium Najvyššieho súdu SSR zaujalo podľa § 21c odst. 2 zákona č. 36/1964 Zb. v znení neskorších predpisov k uvedenej otázke toto

stanovisko:

Naplnenie znakov trestného činu všeobecného ohrozenia podľa § 180 odst. 1 Tr. zák. po objektívnej stránke predpokladá, aby páchatel všeobecné nebezpečenstvo (§ 179 odst. 1 Tr. zák.) spôsobil, alebo ho zvýšil alebo sťažil jeho odvrátenie alebo zmiernenie. Po subjektívnej stránke postačuje v zmysle cit. zák. ustanovenia nedbanlivosť (§ 5 písm. a/, resp. b/ Tr. zák.).

Znaky skutkovej podstaty tohto ohrozovacieho trestného činu sú teda naplnené a čin je dokonaný aj vtedy, keď páchatel svojim nedbanlivým konaním (rozumie sa aj opomenutím za podmienok § 89 odst. 2 Tr. zák.) síce stav všeobecného nebezpečenstva nespôsobí, ale takéto nebezpečenstvo vyvolané konaním inej osoby alebo vzniknuté z iných príčin zvyšuje, alebo sťažuje jeho odvrátenie alebo zmiernenie.

Znaky „zvýšenia všeobecného nebezpečenstva“, „sťaženie jeho odvrátenia, alebo „sťaženie jeho zmiernenia“ predstavujú následok ako zložku objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu. Znenie tohto zákonného ustanovenia nasvedčuje tomu, že tento následok môže nastať iba v čase, keď všeobecné nebezpečenstvo už existuje.

Zvýšenie všeobecného nebezpečenstva sa môže týkať tak jeho intenzity, ako aj jeho rozsahu, prípadne prehlbovania jeho všeobecne nebezpečných následkov. Sťažovaním odvrátenia všeobecného nebezpečenstva sa rozumie marenie alebo sťaženie realizácie opatrení, ktoré sú potrebné a spôsobilé na odvrátenie všeobecného nebezpečenstva alebo na zamedzenie jeho škodlivých následkov. Za sťažovanie zmiernenia všeobecného nebezpečenstva možno považovať najmä marenie odvrátenia alebo znižovania škodlivých následkov tohto nebezpečenstva.

Ďalšou zložkou objektívnej stránky skutkovej podstaty uvedeného trestného činu je konanie páchatela, v ktorom sa spája fyzická i psychická stránka.

Pri „spôsobení“ všeobecného nebezpečenstva páchatel koná pred vznikom tohto nebezpečenstva, prípadne svojim konaním toto nebezpečenstvo vyvoláva (napr. páchatel nedodržaním predpísaného postupu pri skladovaní niektorých ľahko horľavých látok vyvolá ich samovznietenie, vznik požiaru a všeobecného ohrozenia). Pri ostatných alternatívach konanie páchatela, ktoré má za následok zvýšenie všeobecného nebezpečenstva alebo sťaženie jeho odvrátenia alebo zmiernenia, sa môže uskutočniť v čase už existujúceho všeobecného nebezpečenstva (napr. páchatel nesprávnou obsluhou hasiaceho zariadenia pri požiari spôsobí poruchu takéhoto zariadenia a znemožní tak účinný zásah pri likvidácii požiaru), alebo aj pred jeho vznikom. Medzi takýmto konaním a uvedeným následkom

musí však jestvovať príčinná súvislosť a subjektívna stránka musí pokrývať aj tento následok. Môže to byť napr. vtedy, keď pracovník neopatrnosťou poškodí protipožiarne zariadenie v prevádzke závodu, ale neurobí žiadne opatrenie na jeho uvedenie do pôvodného účinného stavu, spoliehajúc sa, že v prevádzke nedôjde k vzniku požiaru. Na prevádzke však požiar vznikne a dôsledky uvedeného konania sa prejavia v nemožnosti vykonať príslušný protipožiarne zásah, ktorý by ináč mohol všeobecné nebezpečenstvo odvrátiť alebo jeho následky zmierniť. Obdobne sa to môže stať vtedy, keď zodpovedný pracovník opomenie vykonať príslušné opatrenie napr. podľa vyhlášky č. 169/1955 Ú. v. na zabezpečenie požiarnej ochrany v závode a dôsledky opomenutia vykonať opatrenie, ku ktorému bol podľa príslušných predpisov povinný, sa prejavia po vzniku požiaru v zmarení možnosti vykonať účinný zásah na likvidáciu alebo obmedzenie požiaru a jeho škodlivých následkov. Z hľadiska vzniku následkov nie je prakticky rozdiel v tom, či k nedbanlivému konaniu páchatela došlo ešte pred vznikom všeobecného nebezpečenstva alebo v čase, keď toto nebezpečenstvo už existuje.

Preto niet dôvodov vylučovať z dosahu ustanovenia § 180 Tr. zák. tie prípady, keď sa nedbanlivým konaním páchatela vytvorila situácia, ktorá sa po vzniku všeobecného nebezpečenstva vyvolaného konaním inej osoby alebo z iných príčin nevyhnutne prejaví v tom, že znemožňuje alebo sťažuje odvrátenie alebo zmiernenie všeobecného nebezpečenstva, prípadne jeho škodlivých následkov.